

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 16 Grudnia v. s. 1821 roku.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa, dnia 21 grudnia.

We wtorek, d. 6 (18) b. m. obchodzono tu uroczystość imienin J. C. M. W. Xięcia *Mikołaja*, przez nabożeństwo i Te Deum w metropolitalnym kościele w obecności władz publicznych, i przez oświecenie domów wieczorem.

Wczoraj mieliśmy 4ry stopnie zimna; dziś jest 6.

A U S T R Y A.

(z *Gaz. Warsz.*) *Wiedeń*, dnia 7 grudnia. Po między wielu *Damami*, które niedawno N. Cesarzowa zaszczyciła orderem krzyża gwiazdowego, znajduje się także *Antonina Gołaszewska* z domu *Komarowska*.

Arcey-Xiążę Vice-Król królestwa Lombardzko-Weneckiego przybył dnia 1 b. m. z małżonką swoją do *Wenecyi*. W *Mantui*, dokąd przybył dnia 23 z. m. i dwa dni bawił, odwiedziła go Arcey Xiążna *Marya Ludwika Xiążna Parmy*.

Tryest, dnia 28 listopada. *Ali Basza* jest nakoniec wolnym od niebezpieczeństwa *turków*, a *Churschid Basza* poniósł zupełną klęskę. Zamek *Prevesa* ściśle opasano. *Suhotowie* zdobyli *Pargę*. W *Croi* (miejscu urodzenia *Skanderberga*) i *Durazzo*, podnieśli *Bejowie* chorągiew buntu.

Podług urzędzenia cesarskiej rady wojennej port w *Smirnie* ma być uważany za miejsce środkowe, z którego flota austriacka wypłynąć ma na Archipelag, krążyć między *Kandyą*, *Rodem*, *Cyprzem* i *Alexandryą*, oraz zasłaniać okręty kupieckie austriackie od napaści powstańców greckich. Dowódcy rzeczony floty, mają utrzymywać ciągle związki z konsulami austriackimi w *Smirnie* i internuncyuszem w *Stambule*, tudzież dawać baczność tak na powstańców greckich, jako też na korsarzy tureckich, którzy nie znając praw morskich, na wszystkie okręty chrześcijańskie bez wyjątku napadają.

N I E M C Y.

(z *Gaz. Warsz.*) *Od brzegów Menu*, dnia 4 grudnia. *Hrabia Buol-Schauenstein*, prezydujący poseł austriacki na sejmie Związku Niemieckiego, powrócił wczoraj z *Wiednia* do *Franfortu*. Dla spiesznej podróży, wysłano gońca gabinetowego, aby zamówił konie na stacyach pocztowych.

Pewny młodzieniec znakomitego rodu w *Frankforcie*, niewiadomo z jakiej przyczyny, strzelił ze dwóch pistoletów do przechodzącego koło jego mieszkania rady mieyskiego, lecz szczęściem chybił. Postrzelił potem niebezpiecznie urzędnika policyjnego, który chciał wejść do pokoju jego. Został osadzony w więzieniu.

W roku 1806 rząd hesko-darmstadtzki zaciągnął pożyczkę w *Frankforcie*, dał kilka majątności na jej zabezpieczenie i opłacał prowizją do roku 1810. Oświadczył potem, iż gdy te majątności dostały się Xięciu *Nassauskiemu*, powinien także i dług przyjąć. Wytoezony spór odesłał seym Związku Niemieckiego do sądu apelacyjnego bawarskiego w *Monachium*, który wyrzekł: iż W. Xiążę darmstadtzki obowiązany jest zaspokoić wierzyteli, zastrzegając sobie obrachunek z Xięciem *Nassauskim*.

Dnia 5. Na wyspach *Cerigo* i *Itace* zamieszania biorą niebezpieczny obrót; wielu anglików

i *turków* utraciło już tam życie; nakazano rozbroić mieszkańców wysp *jońskich*.

Doktor *Wolfers*, w mieście *Loemferde*, wyznania *mojżeszowego*, wydał następującą do spółbraci swoich odezwę:

I z r a e l i c i !

„Rozmaite są zdania względem polepszenia stanu waszego. Jedni żądają konsystorza, drudzy *sanhedrynu*, inni wyższej jeszcze władzy, i t. p. Gdy jednak dzieje *izraelitów* dowodzą, iż ani ucisk, ani pogarda wpojony w dusze ich wiary zachwiać nie mogły, potrzeba więc uczyć *izraelitów* myśleć i działać, ażeby lepsze uczucia włanemi w nich być mogły. Trudne zaiste, ale podobne jest skutecznienie tego. Jak dobroczynnie działał już konsystorz w *Kassel*?.. Jak dobroczynne są terazniejsze naukowe dla *izraelickiej* młodzieży po wielkich miastach zakłady?.. Jak wiele chwalebnych dzieł pedagogicznych ułożyli już uczeni nowi *izraelici*?.. Istniejące teraz szkoły, lubo zbawiennie na szczególne osoby działają, nie mają jednak dostatecznego na ogół wpływu. Utworzyć się więc musi związek, mający na celu poprawę stanu *izraelitów*. Nie będą mogli należeć do niego żadne inne wyznania; co jednak zaś uczyni się, podane będzie pod zatwierdzenie rządu. Nie jestem wprawdzie sam z siebie w możności dopełnić tak ważnego dzieła; wzywam więc wszystkich *świątłych izraelitów*, ażeby w tej mierze ze mną się połączyli. abym z nimi rozważył, jak tą dobrą sprawą kierować należy. Z radością przyjmę każde w tym względzie przesłane mi pismo. Połączcie się więc do brzy i zaciń bracia *izraelici*!.. Nie odwołóćcie tak ważnego dzieła. Usłuchajcie mego przełożenia, i rozważcie je wraz ze mną. Nie lękajcie się niczego. Nie odstrasżajcie się przesadami od rozpoczęcia czegoś wielkiego, dobrego i prawdziwego... Uznawajmy *Mojżesza* prawodawcą *izraelitów* i poświęćmy mu nasz związek. Wkrótce uyrzemy wschodzące prac naszych plony, gdyż spróbujemy wszystkiego; a zachowamy co jest najlepsze. Do was to odwołuję się teraz, zaciń *rabinowie*: wy bowiem najlepiej stan nasz znacie. Obyście zamiary moje poznali, i przed gruntownem ich rozważeniem przeciwnego nie podnieśli głosu.

Wolfers.

W Ł O C H Y.

(z *Gaz. i Korr. Warsz.*) *Od granic włoskich*, dnia 19 listopada. Zabójca biskupa *Tomasi* z *Aversa*, zowie się *Carmine Mormile*, znany pod nazwiskiem *il Generale*. Był dawniej adjutantem przy *generale francuzkim*, i wiele należał do ostatniej rewolucyi *neapolitańskiej*. Wuy jego, kanonik *Bornini*, był wielkim mistrzem *łóży Alta-Vendita*, i dla widoków swoich wspierał rodzinę *Mormile*. Poprzywróceniu zaś porządku rzeczy, osadzono tego kanonika w klasztorze, i zabrano mu cały majątek, do czego się zabity biskup nawięcey przyłożył. Naprózno *Mormile* prosił biskupa o uwolnienie wuja swego. Przez zemstę więc odebrał mu życie. Król *neapolitański* ustanowił sąd wojenny na zabójcę, który po zapadłym wyroku śmierci d. 17 b. m. ścięty został.

W piśmie ministra sekretarza stanu, umieszczone w gazecie Królestwa Obojey *Sycylii*, do prezesa junty oświecenia publicznego, kardynała *arcey-biskupa neapolitańskiego*, znajduje się między

innem, co następuje: „Kiedy syn Bozki nadał *ś. Piotrowi* i apostołom moc nauczania ludzi, musimy więc i biskupów, jako ich następców, uważać za nauczycieli: czystey i prawey moralności. Ze zaś dzieci pierwsze nauki od swoich rodziców odbierają, którzy znowu, jeżeli sami nie są oświeceni, dzieci swych nauczyć nie mogą, a słuchanie kazań pomaga rodzicom do umocnienia się w bojaźni Bożkiej, dla tego wszyscy nie uczęszczający na kazania, mają bydź za tułaczów uważani, a mający weyśdź w związki małżeńskie, naysurowszy *examen* zdawać powinni.”

Dnia 28. Przybył do *Liworny* d. 21 b. m. okręt neapolitański *Wulkan*, płynący z wyspy *Cypru*. W drodze zatrzymał go korsarz grecki, który kazał okuć kapitana i wszystkich jego ludzi, oraz 3 podróżnych żydów, a okręt zaprowadził do małej wysepki *Caro* leżącej między *Kandyą* i *Rodem*. Tam chciał zaraz zamordować trzech żydów, ale na prośbę kapitana, śmierć ich wstrzymaną została. Byliby niezawodnie straconymi, gdyby nie nadpłynął grecki korsarz, który skutecznie wstawił się za uwolnieniem okrętu. Wszakże zabrano żydom 20 tysięcy piastów tureckich, wszystkie ich rzeczy, tudzież znaczną część ładunku okrętowego, złożonego z materyj jedwabnych i innych towarów. Zabrano nawet suknie kapitanowi, który zapłacił 1500 talarów dla ocalenia żydów.

Wszyscy nauczyciele i nauczycielki w szkołach prywatnych w *Neapolu*, powinni dawać naukę w otwartych izbach, aby urzędnicy policyjni lub kommissarze publicznego oświecenia, mogli weyśdź w każdym czasie, i mieć dozór.

Kassy publiczne w *Neapolu* tak są ubogie, że w dniu ciągnięcia loteryi nie miano czém zapłacić wygrywających biletów.

W nocy z dnia 4 na 5 listopada straszna była burza na morzu adryatyckim, która bardzo wiele okrętów, zwłaszcza przy brzegach *Ankony*, zatopila lub pogruchotała.

Xiążę *Stanisław Poniatowski* przybył dnia 25 listopada do *Rzymu*.

PORTUGALIA.

(z *Korr. Warsz.*) *Lisbona*, dnia 15 listopada. Na sessyi dnia 10go bieżącego miesiąca, wyrzekły stany, że gdy wyniesienie na wyższe stopnie oficerów, którzy przybyli z Królem do *Lisbony*, za to tylko, iż odbyli tę podróż, jest przeciwne prawom i porządkowi wojskowemu, przeto uważa się toż wywyższenie za niebyłe; będzie atoli mianowany wzgląd na zdatnych i prawdziwie zasłużonych. W skutku tej ustawy, kilku generałów, których całą zasługą było, że z Królem podróżowali, i osypani byli zaszczytami, nie należąc nigdy do wojny, będą wymazani z listy wojskowej, przez co zrobią miejsce tym wojskowym, którzy posiadają zaufanie narodu i wojska.

Dnia 11go była sessya ranna i wieczorna bardzo długo. Na pierwszej rozprawiały stany o zniesieniu podatków, któremi większa część dóbr królestwa jest przeciążona. Prawie wszyscy deputowani byli za ich zniesieniem, jako nagle potrzebnem do ożywienia rolnictwa przywalonego ogromnym ciężarem opłat, przeznaczonych na utrzymanie próżniactwa klas uprzywilejowanych. Lecz trudność w wypłaceniu pensy, któreby po zniesieniu tych opłat musiał skarb płacić, zagniła stany do odłożenia nadal tego projektu; a tymczasem każdy deputowany ma obmyślic i wygotować na piśmie najlepszy sposób zaradzenia w tej mierze. Na sessyi wieczornej czytano projekt prawa względem urządzenia nowych legionów gwardyi bezpieczeństwa publicznego. Zmowy mianey przy wprowadzeniu tego projektu pokazało się, że *Portugalia* powinna mieć 34,645 wojska piechotowego i konnego, lecz teraz jest go tylko 21,416, z którego 1556 ludzi pełni służbę w *Brezylji*.

Dnia 12go wzięły stany pod rozwagę 97 artykuł konstytucyi, który tak brzmi: „Oprócz całej mocy prawodawczej, mają także stany moc: 1) przyjmowania przysięgi od Króla, Królewicy następcy, Rejencyi lub Rejenta; 2) uznawania Kró-

lewica następcy za prawego dziedzica tronu, i zatwierdzenia planu edukacyi jego; 3) mianowania opiekuna dla Króla małoletniego; 4) wybierania Rejencyi lub Rejenta w powyższych przypadkach, i oznaczenia granic ich władzy; 5) rozstrzygać wątpliwości mogące zachodzić względem następstwa tronu; 6) zatwierdzenia traktatów zaczepnego i odpornego przymierza, posilkowych i handlowych; gdyby zaś szło o odstąpienie jakiej części kraju portugalskiego, potrzeba na to dwóch trzecich części głosów w stanach; 7) oznaczania corocznie liczby wojska lądowego i morskiego, stosownie do stanu pokoju i wojny; 8) dozwalania lub wzbraniania weyścia wojska obcego, czy lądowego, czy morskiego, do królestwa lub jakiego portu jego; 9) stanowienia corocznie podatków, uchwalania wydatków publicznych, zatwierdzenia rozkładu stałych podatków w całym królestwie, czuwania nad życiem dochodów publicznych, i rachunkami dotyczącymi dochodów i wydatków; upoważniania rządu do zaciągania pożyczek, gdy te będą nieodzownie potrzebne; 10) obmyślenia sposobów wypłacania długu publicznego; 11) urządzenia administracyi dóbr narodowych, i uchwalania ich zbycia w potrzebie; 12) stanowienia lub znoszenia urzędów publicznych, i wyznaczania im płacy; 13) oznaczania napisu, wartości, stępla i nazwiska monetom; 14) czuwania nad zachowywaniem konstytucyi i praw, słowem, nad dobrem narodu.“ Artykuł ten przyjęto w całości bez żadnego sporu, wyjąwszy punkt ostatni, który uznano za niebędący na swoim miejscu w tym artykule.

Artykuł 98my, w którym jest mowa o nieustającej deputacyi stanów, i zgromadzeniu się ich nadzwyczajnie, dał powód do zwawey rozprawy co do liczby członków tej deputacyi, których według projektu ma bydź 7, a między nimi trzech wziętych z pomiędzy deputowanych zamorskich. To gatunkowanie deputowanych na portugalskich, brezylijskich, wyspowych i afrykańskich nie podobalo się części stanów, i żądali niektórzy, aby zaprzestano tego rozróżniania deputowanych, lecz żeby wszyscy zwani byli deputowanymi portugalskimi, i żeby członków nieustającej deputacyi wybierać większością głosów. Dalsze roztrząsanie tego artykułu do następney sessyi odłożono.

Deputowany *Bastos* podał takie wnioski: 1) Żadne prawo nie może bydź uchwalone ani cofnione bez konieczney potrzeby; 2) na początku panowania każdego Króla będzie oznaczona lista cywilna na cały czas panowania; 3) gdy wolność druku powinna doznawać silney opieki, członkowie rady opiekujący się wolnością druku mają bydź natychmiast wybrani; 4) kandydatów na radców stanu będą podawały stany Królowi; 5) petycje i zażalenia przysłane do stanów zaraz będą wzięte pod rozwagę; 6) odpowiedzialność ministrów i innych urzędników trzeba przywieść do skutku.

Po długiej rozprawie, uchwały stany, że zakonnicy i zakonnice sekularyzowani używać będą wszystkich praw cywilnych, jak xięża świeccy, i że mogą odziedziczać majątki, i czynić testamenta.

Dnia 16. Zatwierdził Król i kazał ogłosić uchwałę stanów znoszącą wywyższenie rozmaitych wojskowych na okręcie, który przywiózł go z *Brezylji* do *Lisbony*.

Na sessyi stanów dnia 15go bieżącego miesiąca rozprawiano długo nad projektem Pana *Carneiro*, tyczącym się zniesienia kościoła patryarchalnego w *Lisbonie* i t. d. Nakoniec, podał prezes stanom do głosowania trzy następujące zapytania: 1) Czy kościół patryarchalny ma bydź zniesiony? Uchwalono to 94 głosami przeciw 4. 2) Czy wypada prosić o bullę papieżką na to, i na przywrócenie dawnego kościoła arcybiskupiego? Zgodzono się jednomyślnie. 3) Czy mają bydź rozpoczęte niejaki odmiany w beneficjach i urzędach kościoła patryarchalnego? I na to się zgodzono, a resztę tego projektu do dalszego czasu odłożono.

WYSPY JONSKIE.

(z *Korr. Warsz.*) Duch powstania na wyspach naszych coraz się szerzy. Zamordowano już wie-

lu anglików i turków. Rząd nasz (angielski) wydał rozkaz rozbrojenia wszystkich mieszkańców.

MULTANY I WOŁOSZCZYNA.

Stojące u nas wojsko tureckie na płoną wieść o zbliżaniu się wojsk rosyjskich przejęte zostało powszechną trwogą. Gdy ta pogłoska rozeszła się w okolicach Bukarestu, wszyscy turcy porzucili swoje chorągwie, i rozbiegli się w różne strony. Dowódcy bynajmniej polegać nie mogą na karności turków, a janczarowie dopuszczają się coraz większych gwałtów. Niedawno zrabowali w Jassach dom konsula pruskiego. (z *Korr. Warsz.*)

TURCYA.

(z *Korr. Warsz.*) *Stambuł, dnia 10 listopada.* Powiększają trwogę codzienne doniesienia z Armenii o coraz większych postępach Persów. Wydali już oni uroczyste wojnę Porcie, zajęli miasta Erzerum i Bagdad. Na czele wojska perskiego jest syn Szacha, następca tronu. Dla poznania charakteru jego przytoczymy rozmowę jego z Francuzem Panem Jaubert, mianą przed 10 laty w Tauris. *Widzisz przed tobą cudzoziemcze (rzekł on) wojsko, dwór i wielką władzę, lecz widzisz i nieszczęśliwego Xięcia. Jakże mogą być szczęśliwym, gdy cała moja odwaga na widok hufców rosyjskich zadrżała? Lud czyni moje wychwał; ale ja znam moją słabość. Gdzież są zdobyte przeze mnie miasta i kraje? Gdzież pomniki dzieł moich? Jakim sposobem mężtwu rosyjskiemu zdolaliście się oprzeć? Czyliż na wzór władcy rosyjskiego (Piotra W.) mam miasta wasze zwiedzać, i kraj mój opuścić? Dlaczegoż z taką szybkością posuwacie się na przód, a dla czego my zostajemy na miejscu? Zadziwiająca ta mowa ma zaiste cechę wielkości.*

W Bułgarii powieszono znowu sześciu biskupów greckich.

Stary Basza Janiny wyprawił swe wojsko do Peloponezu na pomoc Grekom.

(z *Gaz. Zusc.*) *Od brzegów Wisły, dnia 20 listopada.* Poruszenia Persów zdają się mieć związek z powszechnym planem uderzenia, ułożonym przeciw Porcie, a w którym nie przepomniano o żadnej sile odpornej, jakaby powstać mogła. Xiążę następca perski, który w niczem nie jest podległy Szachowi oycu swemu, i uznany jest za pana najpiękniejszej i najbogatszej połowy Persyi, dowodzi przedniejszą częścią wojska perskiego, a we względzie swoich zdobyczy posiada wszelką rękojmnią, jakiej tylko żądać może. Przez w mieszanie się Persów odcięte zostanie wszelkie prowadzenie karawan do *Konstantynopola*, co wielki wpływ tak na opatrzenie w żywność stolicy jak i na źródła państwa mieć będzie. Przystronne te równiny azjatyckie posłużą najlepiej Xiążęciu perskiemu do rozwinięcia całej siły przewybornej jazdy swojej, tak, że zgrają tę spędzonej z chłopów i rzemieślników piechoty, w kilku bitwach zupełnie zniszczyć może. Rozumieją, że spodziewać się należy nowych poruszeń po Wehabitach, tak, że Porta uyrzy się ze wszystkich stron napađoną. Angliacy mają być w wielkiej obawie o prowincye swoje indyjskie północne.

(z *Gaz. Zusc.*) *Tryest dnia 22 listopada.* Z Epiru otrzymano nader pomyślne dla greków wiadomości. *Ali Basza* ma być w rzeczy samej oswoobodzonym, a *Churszyd Basza* pobitym. Zamek *Prevesa* był ściśle opasany. Sulioi zajęli nakoniec *Pargę*. W *Croja* (miejscu urodzenia *Skanderberga*) i w *Durazzo* (port w Albanii, w którym zwyczajnie wsiadają na okręty do Włoch), zatknęli bejowie chorągiew buntu; wszakże muszą mieć zamiar całkiem różny od greckiego, ale są zawsze buntownikami, a tęp samym nieprzyjaciółmi turcickimi, którychby Porta nie życzyła sobie zapewne w tej chwili.

(z *Gaz. Zusc.*) *Od brzegów Dunaju dnia 28 listopada.* Właśnie w tej chwili otrzymano wiadomość, że grecy pobili turków pod *Kassandra* i ciągną z pośpiechem ku *Salonice*. Nadto port tego miasta blokowany jest od niedawnego czasu (wiadomość jest z dnia 10 listop.) przez 20 do 30

okrętów hydrysckich. Największy nieład panuje w *Salonice*.

Od granic włoskich dnia 26 listopada. Wiadome wypadki w Grecyi wznęciły także podejrzenie Porty przeciwko Serwianom, i wiadomo nam z dobrego źródła, że początkowy plan udzielenia Serwianom, stosowney do życzeń ich, organizacyi, całkiem od Dywanu odrzucony został. Mówią też, że odtąd (nie wiadomo z jakich przyczyn) Serwianie traktowani być mają jako nieprzyjaciele Porty, a kraj ich osadzą turcy. W rzeczy samej ściągają się wojska nad granicami Serwii. Zdaje się, że chcą niejako pobudzić Serwianów do buntu.

NIDERLANDY.

(z *Gaz. Warsz.*) *Haga, dnia 4 grudnia.* W nocy z dnia 2 na 3 b. m. mieliśmy tu straszne grzmoty. Burza jeszcze nie ustała. Na morzu zrzuciła wielkie szkody.

PRUSSY.

(z *Gaz. Warsz.*) *Berlin, dnia 15 grudnia.* Niedawno przybył tu goniec gabinetowy niderlandzki z *Hagi*; wyjechał zaś ztąd goniec gabinetowy francuzki do *Paryża*; przejeżdżali nakoniec tedy dwaj gońcy, jeden francuzki wysłany z *Pebersburga* do *Paryża*, a drugi angielski wyprawiony także z *Petersburga* do *Londynu*.

SZWECYJA.

(z *Korr. Warsz.*) W wydanem w Sztokolmie dziełku, pod napisem: *Obraz nieludzkiego postępowania barbarzyńców turków z chrześcijanami*, doniesiono: iż wielu młodych Szwedów wybiera się na wojnę przeciw turkom, i że zamówiony już jest w *Carlsham* okręt na przewiezienie wojennych potrzeb do Grecyi.

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

(z *Gaz. Zusc.*) Rząd angielski, jak o tęp jedna z gazet niemieckich donosi, pożyczca rządowi duńskiemu 3 miliony funt. szterl. na kilka lat bez procentu. Niektórzy uważają to za *subsidium*, i domyślają się przymierza zaczepnego i odporne.

Byłto okręt turecki liniowy, który paląc się szukał ratunku w *Zante*, a przez mieszkańców odpędzony został na morze. Od tego czasu, między mieszkańcami a Anglikami, zaszło już kilka krwawych utarczek. Większa część wysp powstała dla uwolnienia się od opieki angielskiej.

Donoszą z *Neapolu*, że korpus jeden austriacki czyni w rzeczy samej przygotowanie do powrotu. W nowej armii neapolitańskiej, która się ze czterech regimentów składać będzie, miano już dwa urządzić.

Flota turecka miała w istocie zamiar udać się do portu *Suda* w *Kandy*, ale mimowolnie zapędzona została ku *Hydrze*, a wtedy uznała za lepszą, udać się do *Dardanellów*. Okoliczność ta okazuje, ile flota ucierpiała, i uratowała podobno kandyotów.

Wychodzący w *Smirnie* *Spektator Wschodni* wyznaje teraz, podobnie jak *Dostrzegacz austriacki*, że grecy doznają w rzeczy samej wielkiego okrucieństwa od turków; ale zapewnia za to, że pierwsi są lekkomyślni, próżni i bez żadnego zastanowienia, tureckie zaś lenistwo nazywa spokojnością umysłu, ociężałość roztropnością, dumę uczuciem mocy, wściekłość energią, zajądłą mściwością stałością charakteru. O! jakże niedorzecznie może rozprawiać nawet rozsądny człowiek, kiedy broni sprawy, którą sam za złą poczytuje.

Aptekarzowi jednemu w Prusiech przyszła do głowy myśl oryginalna, pisać do pewnego Xiążęcia, i w przypadku wojny z turkami, podać plan, jakby ich z wielką łatwością mocno przestraszyć, a tęp samym i zwyciężyć można. A mianowicie, żeby z kilka tysięcy kozaków pomazać fosforem, i kazać im uderzyć w noc na wojsko tureckie. Turcy, rozumiejąc, że hufiec dachów piekielnych przeciw nim postępuje, śpiesznie uciekać zaczęły, i nie staną już zapewne do bitwy. Mądry radca nie był jednakże wolnym od osobistych widoków: żą-

dał bowiem oddania sobie podradu na dostarczenie potrzebnej ilości fosforu.

Turcyja azyatycka jest wielkim obrazem gromu, na którego wojenne źródła mnóstwo przyjaciół greckich z wielką obawą, a przyjaciele turków (że się i tacy znajdować mogą!!) z ufnością poglądną. Nie będzie więc od rzeczy bliżej mu się przypatrzeć, i stopień jego niebezpieczeństwa wiernie ocenić. Według najnowszego i najdokładniejszego rachunku, Turcyja azyatycka, nie licząc Arabii, która jest teraz nieprzyjazną dla turków, posiada około 24 tysięcy mil kwadratowych, zamieszkałych od 11 milionów ludzi, z których najwyższemu licząc, większa połowa, a zatem 6 milionów jest turków. Aż nadto będzie, kiedy ze 3 milionów mężczyzn policzymy cały milion zdolnych do boju, to jest: za zdrowych i dość silnych do podniesienia szabli, jeśli się im podoba. Daymy wreszcie, że ci wszyscy, bez względu na zatrudnienia i rodzinę, uczynią; ale ileż ich przyjdzie do Europy, kiedy rozważymy, że milion ten rozsiany jest na 24 tysiącach mil kwadratowych; że ciągle na tak niezmierny przestrzeń strzedz muszą miast swoich przynajmniej przeciw 500,000 zdolnych także do boju chrześcijan, którzy już powstałi, albo gotowi są to uczynić; że do północno-wschodnich prowincyj wpadło już sto tysięcy, w znacznej części na sposób europejski wyćwiczonych Persów, którzy już kilka bitew wygrali i miasta pozabierali, a idąc coraz dalej zagrażają siedlisku tych, którzy do Europy pociągnąć mieli. Wieleż ich tedy przyjdzie? A ci, którzy to uczynią, są dzikimi hordami rozbojniczymi, straszniejszymi dla swoich dowódców i jednowierców niżeli wojska europejskie. Wreszcie na ileż punktów podzielić ich trzeba, kiedy w każdej prowincyi europejskiej walka z chrześcijanami albo wybuchnęła, albo w każdej chwili wybuchniem zagraża! W tym roku może Porta opierać się jeszcze będzie; w następującym zaś, chociażby i w Europie uderzenie ja-

kie nastąpiło, mogłaby tylko, jak się zdaje, błagać albo uciekać.

Uciekający, którzy przybywają do granicy austriackiej, donoszą zgodnie, że kiedy dowódcy tureccy w Multanach i Wołoszczyźnie w każdym zdarzeniu wielką zuchwałość okazują, przeciwnie żołnierze ich przy każdej fałszywej pogłosce o zbliżaniu się wojsk rosyjskich największym przejęci są strachem.

Londyńska gazeta *Statesman*, wyraża, jak się zdaje, prawdziwie: „że między grekami a turkami przyszło do tego, iż wojna nie może ustać, póki ostatni znajdować się będą w Europie. Wszelkie załatwienie byłoby tylko zawieszeniem broni.” Gazeta *Courier* nie przestaje zaprzeczać, ale przyczynami jej jest zawsze, że dwóch ministrów ułożyło tak, a nie inaczej, między sobą. Ale czyż ministrowie są panami losu? Możeż rozumny minister uczynić co roztropniejszego, jak postępować uważnie za niecofnionym, na prawach przynależenia umysłu ludzkiego opartym biegu przeznaczenia? Ktoby sobie tuszył że więcej potrafi,..... — Któż z ludzi jest panem choć własnego tylko losu?

Basza Egiptu pisał do baszy cypryjskiego, żeby też przestał wywierać szaleństwo swoje przeciw chrześcijanom; wysłał nawet okręty dla przyymowania wszystkich uciekających chrześcijan, i przewiezienia ich bezpłatnie do Egiptu, gdzie znajdują wszelką pomoc. Kazał też wezwać mieszkańców *Hydryi*, aby przybywali do niego ze wszystkimi swemi okrętami i skarbami, i, jeśli by zmuszeni byli opuścić swoją ojczyznę, osiedli w Egipcie. Basza ten zdaje się być większym politykiem jak *Kuryer londyński*, i może być z czasem jednym z potężnych władzców.

Kurs wileński na assygnaty: od dnia 13 grudnia rubel srebrny, 3 ruble kop. 84 $\frac{1}{2}$, czerwony złoty nowy rubli 11 kopiejek 71, stary rubli 11, kopiejek 52, imperyal rub. 37 kop. 52 $\frac{1}{2}$.

Wolno Drukować F. N. Golański Czł. Kom. Cenz. — w Wilnie w Drukarni Redakcyi.

P o z e w.

3. ALEXANDER Pierwszy Samowładnący całą Rosyją etc. etc. etc.

Urodzonym Rafałowi Stengwitowi b. pisarz ziem. trockiemu opiekunowi b. zeszyły Anny Przyborówny czesznikowej mozyrskiej, oraz utrzymującym pozostały do odpowiedzi, a zaś Trojanowi, Przyborowi, podkomorzemu rzeczyckiemu sukcesorowi teyże Anny Przyborówny, oraz Star. Abrahamowi Litmanowiczowi, o rubli sr. 350, Urodz. Janowi Łoweyce szamb. o zł. pol. 16,000, Kasperowi Pruszanowskiemu sędziemu ziem. bobruyskiemu o czer. 150, Hilaremu Dawidowiczowi rotm. ptu pińskiego o czer. 300, zeszyły Annie Przyborównie zawiniającym do odpowiedzi za dług teyże Przyborówny przypozywającym się z aresztem: pozew po dekrecie suspensionis przed sąd grodzki Wileński na roczki xbrowe i po nich na następne: z cytacyi Ur. Onufrego Jasiewiczza, który obzał. pozywa w referencyi do dwóch dekretów grodz. Wileń. w tey materji zapadłych, a w szczególności zaś o to, iż co żalcy mając sobie dekretem grodz. Wileńskim oczywistym w roku 1810 junii 21 dnia zapadłym rubli sr. 180 i kop. 49 $\frac{1}{2}$, oraz zł. pol. 200 na zeszyły Przyborównie i wszelkim jej majątku przysądzoną sumę, lecz gdy taż Przyborówna nieuściwszy się z takiego zawinienia zesłała z tego świata, a majątek wszelki jaki po niej pozostał, to jest w ruchomości, gotowych pieniądzach i obligach na powyższy cytowanych osobach pozostał w rękę obzałgo Stengwit, przeto żalcy stosownie do dekretu grodz. Wileń. w roku 1821 mca junii 8 dnia zapadłego, pozywa wszystkich obzał. i prosi o approbatę aresztu zakładającego się, poczem o sądzenie summy rubli sr. 180 kop. 49 $\frac{1}{2}$ i zł. pol. 200 kapitałnej z procentem i expensem prawnym, w jak najkrótszym terminie pod karami sprzeciwieństwa na wszystkich obzałnych, oraz tego decydowania co w sprawie proszonym będzie S. Z. Melioratione.

Roku 1821 mca xbra 1 dnia. Woźny niżej wyrażony świadczę iż, tę kopią pozwu w sprawie Urodz. Onufrego Jasiewiczza Ur. Rafałowi Stengwitowi b. pisarzowi ziem. trockiemu, Trojanowi Przyborowi, sukcesorowi zeszyły Anny Przyborówny a zaś Star. Abrahamowi Litmanowiczowi, Janowi Łoweyce szamb., Kasperowi Pruszanowskiemu sędz. ziem. bobr., Hilaremu Dawidowiczowi, zawiniającym zeszyły Annie Przyborównie do odpowiedzi z aresztem przed sąd grodz. ptu Wileń. na roczki xbrowe do Gazety Kuryera Lit. podałem. Ignacy Mariański Woźny Ptu Wileń.

Roku 1821 mca xbra 1 dnia takowy pozew Redakcyi Kuryera Litewskiego umieścić może w teyże Gazecie świadczę.

Józef Horodeński Sędzia Grodz. Wileń.

3 Niżej podpisany, z mocy plenipotencyi przez JW. Daniela Buczyńskiego Prezesa Sądu Granicz. appellacyjnego Ptu Zawileyskiego wydanej, zawiadamia, że Starozakonny Hirsz Leybowicz obywatel Wileń. z JW. Stanisławem Pilsudzkim Marszał. Ptu Telszewskiego za zapisem obligacyjnym w Sądzie Ziem. Oszm. rozwinąwszy proceder uzyskał dwa dekreta, pierwszy oczywisty pod r. 1817 julii 7 i 8 dnia z przysądzeniem sumy rub. sr. 3,420, drugi ultymarny konwikcyi, jakowa summa wespół ze skutkami zupełnemi przez dokument wlewkowy w aktach Grodz. Ptu Wileń. przyznany za należność JW. Buczyńskiemu wieczystie oddaną i odstąpioną została, a w dalszej kolei pod r. 1821 września 21 d. zakroczył dekret. ultymarny konwikcyi, aby zatem, na przelaną summę Staro. Leybowicz długow niezaciągał, ewikcyi nieopisywał, lub w układy o też summę z nikim niewchodził niemiejsze czyni się ostrzeżenie.

Jan Kniaziewicz Adwokat subseł. Wileń.

Ze takowe ostrzeżenie w Kuryerze Lit. drukować wolno zaświadczam Karol Romanowicz Sędzia Grodzki Ptu Wileń.

Wilno dnia 16 Grudnia 1821 roku v. s.

Doniesienie teatralne.

W następującą Niedzielę to jest dnia 17 t. m. i r. daną będzie pierwsza reprezentacya tragedyi Pana Ducis z francuzkiego przełożoney wierszem przez K. Brodzińskiego, we 4 aktach pod tytułem:

ABUFAR
czyli
RODZINA ARABSKA.

Przedaż lub arenda miasteczka.

1. Kommissya Sądowa Edukacyyna Gubernii Wołyńskiej, Podolskiej i Kijowskiej, postanowieniem swem z d. 17 listopada r. b. zdeterninowała część Edukacyyną Miasteczka Łabunia w powiecie Zaslawskim na sprzedaż, lub za niedośćciem sprzedaży, wypuścić część w sześcioletnią arendowną possessyą przez licytacyą publiczną, wyżej postępującemu i takową licytacyą osobnym obwieszczeniem drogą właściwą do publiczney wiadomości podać się mającém ogłosić. W skutek takowego postanowienia Kommissya ogłasza ninieyszem iż w dniach 20, 21 i 22 lutego 1822 roku w Krzemieńcu, w miejscu zasiadania Kommissyi ninieyszey będzie się odbywać licytacya publiczna pomienioney części M. Łabunia na wieczystą sprzedaż. Część ta, wydzielona funduszowi Edukacyynemu z rozbitoru Stępkowskiego w summie złotych 206,808 groszy 6 zawiera w sobie chat rolniczych 28 z przyzwoitym dla nich wydziałem pola i sianożęci, ma łany dworskie i sianożęci w stosunku ludności, las oddzielny, okrom folwarku i zabudowań gospodarskich: należy do niey oficyna murowana w mieście i ma pewny udział w ogólney miejskiej arendzie. Ta część puszczoa w possessyą arendowną przez licytacyą, czyniła w ostatniem trzyleciu rubli sr. 870 na rok, okrom podatków ściągających się do dziedziców, które possesor na siebie przyjął. Chcący zapisać się na licytanta nabycia na wieczność tej części, ma złożyć w kassie depozytowey funduszu Edukacyynego przy Kommissyi swey będącey, rubli sr. 500 w zakład że od postąpioney przez siebie przy licytacyi summy szacunkowey nieodskoczy, w którym to przypadku summa ta przepada, a ostatni przed nim licytant utrzymuje się przy kupnie. Innym zaś licytantom co się nie utrzymali, takowe summy zakładowe natychmiast zwróconemi będą. Temu któremu ta część przy licytacyi na dziedzictwo przysądzoną będzie, summa zakładowa przyimie się w moc szacunkowey, jeżeli tę złożyć zechce, lub mu się zwróci, jeżeli w miejscu summy szacunkowey okaże dostateczną ewikcyą na summę wyrównyującą trzeciej części szacunkowey summy jaką za część tę Łabunia postąpił, a która to ewikcyą wraz z tąż samą częścią Łabunia służyłaby za zapewnienie dla Edukacyynego funduszu, że procent od całkowitey summy regularnie dochodzić go będzie. Jeżeliby licytant ryczałtowey szacunkowey summy złożyć niemógł, przyimie się od niego część trzecia lub więcey takowey summy, reszta zaś, z przyzwoitym dla funduszu Edukacyynego zastrzeżeniem bezpieczeństwa, zostawi się do umówionego czasu przy gruncie.

Gdyby dla braku ochoczych do nabycia na wieczność części Edukacyynoy M. Łabunia na

powyższych terminach, licytacya sprzedaży dóść niemogła, wówczas, w dniach 24, 25 i 26 lutego tegoż 1822 roku nastąpi licytacya na possessyą arendowną sześcioletnią teyże części. Chcący pisac się za licytanta, złoży podobnie rubli sr. 500 w zakład że się od zaliczowaney summy nie cofnie i razem na zabezpieczenie dotrzymania kontraktu. Te pieniądze zwrócą się tym co się przy licytacyi nieutrzymają. O bliższych warunkach tak do przedaży jako i do arendy, niemniey o stanie ninieyszym tej części Łabunia, można w kancelaryi Kommissyi wiadomości zasiągnąć.

Powyższe ogłoszenie aby powszechney doszło wiadomości, kommissya postanowiła przestać do Rządów Guberskich Gubernii Wołyńskiej, Podolskiej i Kijowskiej z żądaniem rozestania go właściwym policyom miejskim i ziemskim, osobno zaś exemplarze drukowane JWW. Marszałkom gubernskim i powiatowym tychże gubernii przy komunikacyach dołączyć i do Redakcyi gazety Kurjera Litewskiego dla trzykrotnego w teyże gazecie umieszczenia onegoż, przestać.

Dan w Krzemieńcu dnia 17 listopada 1821 roku.
Prezes i kawaler Michał Sobański.
Pisarz Rudzki.

O s w i a d c z e n i e .

1. Excerpt z Protokołu potocznego Ziem. Ptu Sluck. w dacie poniżej zapisanego oświadczenia et eorundem pod pieczęcią tegoż Ptu przy opłacie należnych skarbowi Monarszemu poszlim stronie potrzebującey jest wydan.

Roku 1821 mca decembra 5, dnia przed aktami Ziem. Ptu Sluckiego czyni się oświadczenie w następney rzeczy. Za odebraniem listu od mego brata, W. Waleryana Godaczewskiego, w dacie w roku teraźniejszy 1821 nowembra 7 dnia, do mnie pisanego, w którym zawiadamia, iż obżalowany Apolinary Wierzeyski, oblig jakoby oddemnie wydany, przelał niewiadomey osobie pokryjomo, którego nigdy niswydawałem, i żadnych summ od tegoż Wierzeyskiego niemiałem sobie zakredytowanych; owszem z executorstwa za testamentem jego oycy ś. p. Adama Wierzeyskiego ex Sędziego Sluckiego spełnianego, w czasie którego, expensa na procedera, edukacyą i oporządzenie do półku, co własnoręcznie w roku 1819 karty i registra poświadczają, własnym groszem zaspokajałem, a co dziś przymuszonym zostaje prawnie mojej należności, pierwszej od wszystkich pokryjomych facyendarzy poszukiwać, niespodziewając się jednak aby obżalowany Apolinary Wierzeyski miasto wdzięczności, za podnaszane trudy około edukacyi i potrzeb jego, wyplacał się podstępem i kaził swój honor z formowaniem ku swoim zamiarom obligu, wnosząc więc, że nie oblig, ale summa czer. zł. 500 suplementem, do testamentu ś. p. Adama Wierzeyskiego ex Marszałka Nowogródz. w roku 1820 mca marca 24 dnia sporządzoną, a 1821 marca 11 dnia na Sądach Ziem. Nowogr. aktykowanym, zapisaną, która ulokowaną została na obligu w 1808 roku od ś. p. Leona Godaczewskiego oycy oświadczaćego się wydanym obowiązującą successorów zesłego Godaczewskiego, aby takowa summa przez trzy lata była procentowaną pięcią procentami, a po upłynionych trzech lat, od daty jego śmierci, opłaconą została do rąk Apolinarygo Wierzeyskiego przelewa; z tego zatem względu ostrzegam po-

wszeczność przez niniejsze zapowiedzenie, aby nikt takowej summy czer. zł. 500 nienabywał, gdyż ona jest odpowiednią następnym obiektem naprzód w roku teraż. 1821 apryla 3 dnia oświadczający się w dobrej ufności i zupełnej wierze przychylając się do usilnych prośb i przełożeń obżalowanego iż spodziewając się rangi oficera potrzebuje pieniędzy na oporządzenie się, mając wzgląd na tę gwałtowną potrzebę, obok tego uważając iż niskąd nie może mieć pomocy ponieważ żadnego innego funduszu nad ten nie ma, dał na zapisaną testamentem należność złotych 2800 i procent dwóletni od reszty pozostałych złotych 7200 do roku 1823 apryla 3 dnia opłacił, co poświadcza w tey samej dacie kwietacynny własnoręczny dokument od obżalgo oświadczającemu się dany a tegoż roku apryla 4 dnia w aktach słuckich aktykowany. Powtóre aresztom w roku terażniejszym 1821 oktobra 24 dnia założonym poszukuje na teyże samej summie W. Józef Falski kommiss. dworzan. Ptu Sluc. rubli srebr. 170 z procentami zaległemi, i expensami prawnymi obligiem w roku 1818 oktobra 8 dnia przez obżalgo Apolinarego Wierzeyskiego ku opłacie zaręczonych. Potrzebie to z owych expensow na potrzeby obżalgo Apolinarego Wierzeyskiego przez oświadczającego się, jego własnymi kartami udowodnić się powinny i na załatwienie interessów ich ogólnych familiynych taż summa jest w ewikcyi przeto przelewny nabywca tey summy od obżalgo Apolinarego Wierzeyskiego stanie się odpowiednim wyżej wypisanym ewikcyom do dziś dnia wiadomym, i uległym warunkom testamentu ś. p. Adama Wierzeyskiego ex Marszał. Nowogr., oraz zapowiada się że obżalny i dalsi jego bracia rodzeni Wierzeyscy żalnego obligu odemnie nie mają wydanego sobie, i mieć nie będą, że summy testamentem zapisanej ś. p. Adama Wierzeyskiego ex marszał. nowogr. dopóty zdjąć nie będzie mógł, dopóki obżalny nieuspokoi oświadczającego się Falskiego pretensyow, a jeśliby do tego czasu pomienioną summę kto nabył pokryjomo musi odpowiedzieć i cierpieć za swą nieostrożność i chciwość. Gdyż hacienda takowa nastąpiłoby nie mogła bez znacznego odstępnego ze szkoda przelewającego, a profitu nabywcy co że tak jest zapewnia to list brata mego W. Waleryana Godaczewskiego jest dowodem w którym odstępne mnie zaofiarowane, aby tylko były pieniądze opłacone. Takowe oświadczenie w akta Ziemskie Słuckie wnosząc i one do Gazety Kurjera Litewskiego dla trzykrotnego wydrukowania podać determinuję i własną ręką podpisuję. Dat ut supra Kazimierz Godaczewski Regent Grodzki Nowogródzki.

Ze takowe oświadczenie może być do Kurjera Litewskiego podane zaświadczam. Maciej Bułhak Pod. Ziem. Ptu Słuckiego.

Zgodno z protokulem świadczą Piotr Boltuć Ziem. Ptu Sluc. Regent.

O s t r z e ż e n i e.

1. Imieniem W. Jmć. Panów Anny z Wialbutów Kozakiewiczowej i Antoniny z Wialbutów Zaszczyńskiej w assystencyi mężów Wincentego Kozakiewicza b. Deputata wywodowego ptu Bychowskiego gubernii Mohylewskiej, i Stanisława Zaszczyńskiego Kapitana b. wojsk polskich, czyni się z pobudek następnich: zeszyli Mateusz Wialbut Dworzanin Skarbu Litgo Anny Kozakiewiczowej i Antoniny Zaszczyńskiej mając zwiększonym spadkiem po bracie rodzonym Franciszku Wialbucie spłynionym znacznie zwiększony summowny i ruchomy fundusz, przy zeyściu swoim zostawił ony drogą naturalney sukcesyi potomstwu Janowi Strapczemu Brzeskiemu, Julijanowi Deputatowi Ihumeńskiemu, synom Wialbutom, oraz dwóm córkom z Wialbutów Kozakiewiczowej i Zaszczyńskiej do równego podziału; gdy zatém rzeczeni bracia, jako naturalni opiekunowie zajmwszy się urządzeniem ogólney po oycu pozostałości, summy około sta tysięcy, z czego wynoszące kontentując jedną z siostr Kozakiewiczową w jey należności niepewnymi obligami od różnych obywateli z kredytów pościągali i na swój użytek obrócili, a schedę w majątku

Bijuciszkach niegdyś dziedzictwa Podkom. Oszmiań Melchira Wańkowicza przez taxę doczesną do pewną summę zeszedłemu oycowi wydzieloney wyprzedawszy, do tego stopnia ogólny fundusz doprowadzili, iż ledwo jeden folwark Osanz w pcie Oszmian. sytuowany z taxy doczesney Supińskich pozostał, a córki równe do owego mający prawo pokrzywdzone, nad wyrażony folwark do wynagrodzenia strat swoich, nie mają inney ewikcyi; przeto żeby i ten ostateczny restytucyi przedmiot przez równy obrót przed rozpoczętym drogą processu w Ziem. Oszmiań. dopominkiem niezmnął, a przez układy o utasnitwio pomienionego folwarku nikt niedoświadczał uszczerbku i zahudnienia, a ztąd aby nikt wzmowę o nabycie folwarku Osanz nie wchodził, i na hipotekę onego kredytu nie czynił, całą publiczność zawiadamiają.

Takowe ostrzeżenie jako Plenipotent w imieniu aktorów interessu podpisują Kazimierz Rutkowski Adw. Sub. Oszmiań.

Wolno umieścić w dodatku Kurjera Litgo Raymund Choźko Z. Oszm. Prezyd.

Sądy Exdywizorskie.

1. Roku 1821 miesiąca grudnia 7 dnia, Sąd Podkomorsko-Exdywizorski: 1) do ułatwienia kwestyi działowej między W.W. Wincentym Rosień. Arnolfem Szawelskim Gran. Jackiem Ziemskim Sędziami rodzeństwem Kiewnarskiemi; i 2) do usatysfakcyonowania kredytorów tak zeszedłego ich oycy Józefa Kiewnarskiego, jako też późniejszych debitorów, z dóbr Kiewnar i dalszego nazwania w pcie Szawel. leżących przez dekret remissyyny Sądu Ziem. Szawel. daty 13 dnia marca przeszłego 1820 r.; ustanowiony, po ułatwieniu początkowych przygotowań i dillacyi w celu ostatecznego całej sprawy rozbioru; w dniu dzisiejszym, jako w terminie z obwieszczenia upłynionym infundo dóbr Kiewnar, jurydykcyą swoją otworzył, a po wysłuchaniu stron procedujących dowodzenia i odwodów; przedsiębierze całą sprawę wziąć do namowy. Gdyby zaś żaden z pretensorów, nieskładał się niewiedomością, o existencyi tego Sądu, przez niniejszą awizacyą trzykrotnie w gazecie Kurjera Litgo ogłaszającą się, wzywają się wszyscy kredytorowie i wszelkiego nazwania pretensorowie mogący czynić poszukiwania na dobrach Kiewnarach i ich attynencyach dziedzictwa W.W. Kiewnarskich, ażeby takowe poszukiwania najspieszniej przynosili do działającego Sądu; uchybione zaś przyyście przed wzięciem sprawy do namowy; na zasadzie praw i remissyynego dekretu podawszystkie niewniesione do Sądu pretensye wiecznemu milczeniu.

Jan Przeciszewski b. Podkomorzy ptu Rosień.

Tomasz Herubowicz b. Prezyd. Ziem. Szawel.

Jan Narbut Sędzia Ziem. Szawel. i Exdyw.

1. Niżej podpisany zawiadamia successorów zeszedłego Ludwika Czartoszewskiego Szambelan. b. dworu pol. UUr. Annę z Jezierskich matkę Antoniego nieletniego syna aktora rzeczy Czartoszewskich i ich opiekę w tém: iż gdy dekretem oczwistym Sądu Ziem. ptu Wileń. z pomiędzy rozprawujących się stron o stopień sukcesyi po zeszyłym Szambel. Czartoszewskim Ur. Antoniego Czartoszewskiego uznano za najbliższego konsuccessora, a tym powodem rakażano, ażeby niżej podpisany jako pełniący obowiązki plenipotenta za życia Ludwika Czartoszewskiego, i mający powierzone obligi i dokumenta złożył one in natura do Kancelaryi Ziem. Wileń. dla wyextradowania successorom, niżej podpisany uzupełniając skutki dekretu wedle rejestru jakie tylko miał u siebie papiery w Kancellaryi Ziem. Wileń. przy zaniesionym oświadczeniu w terminie złożył i złożywał, a gdy się prywatnie dowiaduje, że też dokumenta przez successorów Czartoszewskiego nie są odebrane, a wedle ukazu wyszedłego (jeżeli do dnia 1. januar. 1822 r.) nie będą oblatowane, walor swój utracić mogą; przeto, aby niżej podpisany po zupełnym wyextradowaniu dokumentów, za nienastąpieniem

oblaty, nieuległ odpowiedzi, niniejsze czyni przed-
wczesne ostrzeżenie.

Ze takowe ostrzeżenie w Kuryerze Litew. mo-
że być drukowane świadczą Karol Romanowicz
Sędzia G. P. W.

3. Copia Translat z Aktow Sądu Zadwor-
nego (Oberhofgerycht) Kurlandskiego w sprawie
konkursyney dóbr Łaukiessy i Kurczmuyży.

Działo się dnia 16 septembra 1821 roku.

Podług Ukazu JEGO IMPERATORSKIEY MO-
SCI Samowładnącego całą Rossyą etc. etc. etc.

Ogłasza Sąd Zaaworny (Oberhofgerycht) Kurl-
landski następny dekret.

Gdy Kasztelan miński, Jeneral-Leitnant daw-
nych woysk Polskich, i orderow Polskich kawaler
Graf Szymon Zabiello, będąc kuratorem po-
łowy dóbr Łaukiessy i Kurczmuyży, przez suk-
cessyą po zeszyłym Szambel. i kawalerze Janie
Buchowieckim spadley, na siostrę Agatę Mór-
awską piarżowę Litewską, a drugiey połowy tych-
że dóbr z teyże successyi po Szambel. Buchowie-
ckim, należący do brata jego, majora Józefa
Drogostawa Buchowieckiego, za prawem przeda-
żnym, w roku 1809 dnia 15 junii sobie wyda-
nym, został dziedzicem; oraz w tymże czasie,
byłą pierwey a majora Buchowieckiego, w ku-
ratoryi, połowiczną część Mórawskuy dóbr Łau-
kiessy i Kurczmuyży, tenże Graf Zabiello, jure
cesso, datą dnia 13 marca 1815 roku nabył, a
przez to z obu takowych sched, aktualnym zo-
stał dziedzicem, całkowitych dóbr Łaukiessy i
Kurczmuyży, lecz, zajętych przez hipotekę, tych
dóbr kredytorów nieopłacił, owszem, jak sam nie-
zaprzeczył, iż tymto kredytorom po rok 1817
dzień 6. Jana z procentow zadłużył się trzydzie-
ście tysięcy talarow bitych, a oprócz tego poda-
tkow nie opłaconych 7,000 rubli assygn. zawinił,
a nadto w obligowey pretensyi za 500 talarow
bitych, exekucyi (tradycyi) dopuścił, i w takim
stanie dobra takowe Łaukiessę i Kurczmuyżę w
roku 1817 synowi swemu Grafowi Józefowi Z-
biellowi zacięwał; a ten we wszelkie prawa c.,
ca swego wstępując, dobrowolnie i wyraźnie, sam
się o tym oświadczył, a przez to samo i został
aktualnym debitorem wszystkich Łaukiessy i Kur-
czmuyży kredytorów; jednakże mimo to wszystko,
obowiązkow swoich, dla tychże kredytorów nie-
wypelnil; owszem tak, jak już były prowokowa-
ne dobra Łaukiessa i Kurczmuyża na konkurs
zezwoilil, też niezaprzeczając, że procenta kredy-
torom należne, podatki skarbowe od chłepów wy-
bierane i 5,000 talarow bitych, za wydanie pos-
sessyi fundi, dóbr Łaukiessy Wisniewskiemu, do
siebie zabrał. Z postępkow obu tych Grafow Za-
biellów, kredytorowie dóbr Łaukiessy i Kurcz-
muyży, bez żadney wątpliwości, słuszne do ich
dalszego majątku mają prawa i pretensyą: a zatym
na prośbę Kuratoryi, nietylko dobra Kasztelana miń-
skiego i Kawalera orderow Polskich Jeneral-Leit-
nanta dawnych woysk Polskich Grafa Szymona
Zabielly, jako to: 1) W Gubernii Wilepskiej
Powiecie Lepelskim, majątek Orzechowna. 2) W
Gubernii Mińskiej Powiecie Ihumeńskim zastawny
majątek Cielakow i scheda z konkursu (z exdy-
wizyi) Oskierczyńskiego z dóbr Szacka, oraz w
Rzeczyckim Powiecie majątek dziedziczny Li-
stwinow. Lecz i do jego syna, Grafa Józefa
Zabielly należący w Gubernii Litewskiej Wileń-
skiej majątek dziedziczny Linkow zwany, pod
sekwestr zajętemi bydy się ogłaszają i ku pomo-

cy takowego sekwestru wyekwowania wszelkie
do tego stosujące się sądownictwa rekwirują się,
nadto tak Kasztelan miński, Jeneral-Leitnant i
kawaler orderow Polskich Graf Szymon Zabiello,
jako też i syn jego, Graf Józef Zabiello powin-
ni, do Akt tey konkursyney sprawy złożyć ra-
chunki, jako to: pierwszy z intrat które on, ja-
ko kurator z połowy dóbr Łaukiessy i Kurczmuy-
ży wybierał, ze schedy do Mórawskich należą-
cey, oraz z intrat całkowitych tych dóbr Łau-
kiessy i Kurczmuyży, z których on jako dziedzic
pożytkował; drugi z intrat, które on, podczas
swego dziedzictwa wyżej wzmienionych dóbr,
aż do oddania onych w rząd kuratoryi, wybrał.
S. J. R. Prod. Die ut supra. (L. S.)

Podpis Zadwornego (Oberhofgerychtu) Sądu
Extradidit et in fidem subscripsit F. W. Hiller
Sekretarz.

Pro vera Copia et pro vera Versionis Joanes
Henricus Walter. Caes. Mai. Russ. Imp. No-
tarius Publicus Juratus.

Sąd Exdywizorski.

2 Sąd Taxatorsko Exdywizorski dekretem Są-
du Gł. Grodzieńskiego 2go departamentu Roku
1819 8bra 21 nastalym w Gubernii Grodzieńskiej
w powiecie Lidzkim w majątności Krupie zeszyłych
Michała i Teressy z Suchodolskich Szukiewiczow
kapitaństwa b. woysk pol. za długi tychże Szukie-
wiczow ustanowiony, po uprzątnieniu czynnościow
pierwszemu zjazdowi właściwych dekretem 1820
8bra 18 dnia przez siebie ogłoszonym, dla ukon-
czenia poruczonego sobie exdywizorskiego dzieła po
wydanym i zeznanym czteroniedzielnym obwieszcze-
niu, zebrał się do majątności Krupy w dniu 28 9bra
idącego 1821 roku, lecz gdy w tym terminie suk-
cessorowie zeszyłych kapitaństwa Szukiewiczow zło-
żyli Sądowi exdywizorskiemu dekret remissyyny
Sądu Głgo Grodzieńskiego 2go departamentu 1821
7bra 23 między nimi tylko nastaly, zrobienie mię-
dzy nimi podziału majątku reszty od usatysfakcy-
onowania wierzytelow zeszyłych kapitaństwa Szu-
kiewiczow pozostać mogącey, i uczynienie między
nimi wzajemnie rachunku w pretensyach i tych
zaspokojenie, temuż Sądowi exdywizorskiemu przy-
poruczający, gdy inne jeszcze znalazły się okoliczno-
ście odkładu Sądowego wymagające a przytym gdy
i kredytorowie nie wszyscy zebrałi się, przeto Sąd
exdywizorski uprzątnawszy w tym zjeździe niektó-
re okoliczności dopiero ułatwionymi bydy mogą-
ce, sądownictwo swoje do dnia 8 mca marca roku
następnego 1822 odroczył, ażeby zátym na takowy
termin wszyscy wierzytiele i pretensorowie do ze-
szyłych Michała i Teressy Szukiewiczów, i do po-
zostałego po nim majątku Krupy dopominalne
stosunki utwarzać mogący, do majątku Krupy
przybywali, i dowody swoich pretensyow przed Są-
dem exdywizorskim sub ammissione rei objawiali,
jako już w ostatecznym bydy mającym exdywizor-
skim zjeździe, Sąd Exdywizorski przez niniejszą
awizacyą dla trzykrotnego ogłoszenia do gazet Ku-
ryera Litewskiego podającą się interessowane oso-
by uwiadamia. Dat roku 1821 mca 9bra 29 dnia
w Krupie.

Ignacy Dzięzyk b. Sędzia Gran. Ptu Lidz
Exdywizor. Exdywizor Michał Boredzicz. Exdy-
wizor Józefat Lipski. Józef Makarewicz Regent
Exdywizorski.

3. Niżey podpisany, otrzymawszy w roku 1818
zaszczytne poruczenie od osob do tego upowa-
żnionych, zbierania składki na pomnik dla ś. p.
Generała Tadeusza Kościuszki, gdy uszu moich
dochodzi wątpliwość niektórych osob, zwłaszcza
z odległych guberniy, czyli pieniądze przez nich
składane doszły przeznaczenia swego, to jest rąk
szanownego ziomka, niedawno zmarłego JW. Ge-
nerała Mokronoskiego, ogulnym zbiorem składki
trudniącego się; gdy pomimo próby mojej przy

przesłaniu składki do tegoż s. p. Generała Mokronoskiego, ażeby dla usprawiedliwienia mnie przed kontrybującymi, raczył kazać przyłączony mu rachunek w Gazetach umieścić, takowe ogłoszenie dotąd spóźnione zostało; przymuszonym siebie widzę domieść przez Gazetę Kuryera Lit. Szanownym Rodakom, którzy do tej składki przyczynili się, iż jeszcze w roku 1818 przesłałem s. p. JW. Mokronoskiemu wszystkie pieniądze, które przez ręce moje przechodziły, na co otrzymałem rewersalny list, który u mnie się znajduje. Chcąc zaś wyjaśnić, wiele wynosiły i z jakich źródeł pieniądze przezemnie posłane składały się, następujący rachunek przyłączam.

Zebrano w Grodnie w czasie elekcyi gubern. i oddano mnie przez JW. Radcę Stanu Pusłowskięgo bez listy szczegółowej czer. zł. 240.

Zebrano w powiecie słonimskim w czasie elekcyi powiatowej i przysłano wraz z listą imienną jak następuje: Pusłowski Wojciech czer. zł. 10 Adam Tyman czer. zł. 1, Jan Xiąże Połubinski zł. pol. 6 gr. 20, Stefan Niezabytowski sędzia słonim. czer. zł. 1, Wincenty Goyzewski szambelan zł. pol. 6 gr. 20, Józefat Lipski zł. pol. 13 gr. 10, Stefan Protasewicz zł. pol. 4, Roch Rostocki zł. pol. 6, Franciszek Kreydyk zł. pol. 6 gr. 20, Kazimierz Wołowicz zł. pol. 20, Hipolit Przesławski zł. pol. 5, Samuel Jeśman zł. pol. 6 gr. 20, Ferdynand Borzymowski czer. zł. 1, Apolinary Przesławski zł. pol. 6 gr. 20, Nikodem Lipski czer. zł. 1, Jan Sidorowicz zł. pol. 20, Jan Lukaszewicz zł. pol. 6 gr. 20, Kasper Ostromecki czer. zł. 1, Konstanty Ostromecki zł. pol. 6 gr. 20, Wincenty Xiąże Połubinski prezydent zł. pol. 6 gr. 20, IKmz. Remborowicz zł. pol. 6 gr. 20, Joachim Kołatay zł. pol. 6 gr. 20, Alojzy Przesławski zł. pol. 6 gr. 20, Adam Jelec zł. pol. 13 gr. 10, Paweł Miłaczewski zł. pol. 6 gr. 20, Andrzej Mikulski zł. pol. 20, Jan Korsak, zł. pol. 4, Michał Łagiewnicki zł. pol. 6 gr. 20, Tadeusz Jundził zł. pol. 6 gr. 20, Stanisław Jundził zł. pol. 6 gr. 20, Kazimierz Rohoza zł. pol. 5, Ignacy Rohoza zł. pol. 6 gr. 20, Hieronim Przesławski zł. pol. 6 gr. 20, Jerzy Protasewicz zł. pol. 4, Ignacy Domeyko czer. zł. 1, Tadeusz Xiąże Połubinski zł. pol. 6 gr. 20, Ignacy Xiąże Połubinski zł. pol. 6 gr. 20, Franciszek Garbowski zł. pol. 6 gr. 20, Stefan Mikulski czer. zł. 1, Marcin Przesławski zł. pol. 6 gr. 20, Wincenty Przesławski zł. pol. 12 gr. 20, Michał Xiąże Połubinski zł. pol. 6 gr. 20, Maurycy Strawiński zł. pol. 6 gr. 20, Stanisław Zienkowiec czer. zł. 1, Brekling podpółkownik zł. pol. 6 gr. 20, Franciszek Połubinski zł. pol. 6 gr. 20, Zenon Połubiński zł. pol. 6 gr. 20, Mikołaj Połubinski zł. pol. 6 gr. 20, Ignacy Wołowicz i za syna Eustachiego zł. pol. 13 gr. 10, Chryzostom Kuncewicz zł. pol. 6 gr. 20, Sprawnik Zacharianski zł. pol. 10, Michał Mikulski czer. zł. 1, Adam Szukiewicz czer. zł. 1, Tomasz Szukiewicz czer. zł. 1, Józef Szukiewicz zł. pol. 6 gr. 20, Paweł Szumowicz zł. pol. 13 gr. 10, Ignacy Radziszewski zł. pol. 6 gr. 20, Izydor Mikulski zł. pol. 20, Jan Raymond Strawiński czer. zł. 1, Alexander Jelec

zł. pol. 6 gr. 20, Jan Kiersnoski zł. pol. 6 gr. 20, Joachim Czudoski zł. pol. 6 gr. 20, August Konopka zł. pol. 6 gr. 20, Wincenty Konopka zł. pol. 6 gr. 20, Michał Aramowicz zł. pol. 6 gr. 20, Maciej Kasperowicz zł. pol. 1, Józef Jelec zł. pol. 6 gr. 20, Hieronim Kostrowicki zł. pol. 6 gr. 20, Julijan Kielczewski zł. pol. 4, Michał Jundził zł. pol. 6 gr. 20, Tomasz Zawisza zł. pol. 6 gr. 20, Jan Bychowicz czer. zł. 1, Jan Michałowski zł. pol. 6 gr. 20, Antoni Czezoł zł. pol. 6 gr. 20, Józef Nowicki zł. pol. 6 gr. 20, Alexander Pławski zł. pol. 5, Michał Jeśman zł. pol. 6 gr. 20, Ignacy Rostocki zł. pol. 6, Józef Wotk zł. pol. 6, Antoni Swiężyński zł. pol. 7, Mikołaj Kondracki zł. pol. 6, Ludwik Soroka zł. pol. 6 gr. 20, Ignacy Błaziejewski zł. pol. 6 gr. 20, Felix Przesławski zł. pol. 4, Bogusław Swiężyński zł. pol. 13 gr. 10, Kowalewski zł. pol. 6 gr. 20, Ignacy Kiersnoski zł. pol. 6 gr. 20, Jan Nielubowicz zł. pol. 6 gr. 20, Jerzy Szemiót zł. pol. 6 gr. 20, Michał Klimowicz zł. pol. 6 gr. 20, Franciszek Puczkowski czer. zł. 1, Onufry Wolski zł. pol. 4, Stanisław Dolinski zł. pol. 6 gr. 20, Kazimierz Korzon zł. pol. 6 gr. 20, Józef Pławski zł. pol. 1, Ignacy Korzon zł. pol. 6 gr. 20, Tomasz Kowalewski zł. pol. 6 gr. 20, Andrzej Bulhak zł. pol. 6 gr. 20, J. Mikulski zł. pol. 13 gr. 10, Jerzy Benkiewski zł. pol. 6 gr. 20, Felix Bronski marszałek czer. zł. 2, Józef Przesławski zł. pol. 6 gr. 20.

Przez JW. Konstantego Weysenhofa b. marszałka z gubernii witebskiej z powiatu lucyńskiego, zebrano i przysłano podług listy jak następuje: Ludwika Benisławska zł. pol. 41 gr. 20, Rozalia Wojciechowska rubli assyg. 5, Antoni Benisławski zł. pol. 100, Kalesanty Benisławski zł. pol. 95 gr. 10, Franciszek Widerhof rubli assyg. 10, Ferdynand Meures zł. pol. 41 gr. 20, Józef Soltan zł. pol. 41 gr. 20, Klasztor Posinski księży demnikanów zł. pol. 66 gr. 20, Nikodem Witowski zł. pol. 26 gr. 20, M. Pleszczynski zł. pol. 6 gr. 20, Alexander Dobkiewicz zł. pol. 35 gr. 10, Jan Romer rubli assyg. 25, Dominik Kibort rubli assyg. 25, Ambroży Snarski zł. pol. 16 gr. 20, Ignacy Ryk zł. pol. 6 gr. 20, Jan Kibort zł. pol. 6 gr. 20, Jerzy Walden zł. pol. 13 gr. 10, Bonifacy Benisławski rubli assyg. 50, Xawera Benisławska zł. pol. 66 gr. 20, Bezimienny z Oświeja zł. pol. 166 gr. 20, Andrzej Szachno zł. pol. 40, Tadeusz Dłużniewski zł. pol. 20, Antoni Ryck zł. pol. 26 gr. 20, Floryan Bielewicz zł. pol. 6 gr. 20, Justyn Romer zł. pol. 20, Antoni Romer rubli ass. 50, Konstanty Weysenhof zł. pol. 33 gr. 10.

Mnie do rąk oddały następujące osoby: Michał Mikulski v. marszałek słonimski czer. zł. 1, Mikulska z Wołowiczów v. marszałkowna czer. zł. 2 i zł. pol. 4, Soltan b. Marszałek Litewski zł. pol. 100. Ogółem czer. zł. 269 zł. pol. 1620 gr. 10 rubli assyg. 165.

Takową wiadomość przy rachunku pieniędzy do Gazety Kuryera Lit. podając podpisuję w Związkiocie roku 1821 xbra 6 dnia. Adam Soltan.

Wolno drukować C. Golański.

W Redakcyi Kuryera Litewskiego przyymuje się prenumerata na pisma następujące:

Kuryer Litewski, na rok z pocztą rub. sr. 14, bez poczty rub. sr. 6. Na półroku z pocztą rub. sr. 7, bez poczty rub. 4 kop. 50; kwartałowie bez poczty rub. 2 kop. 25.

Dziennik Wileński, na rok cały z pocztą rub. sr. 8, bez poczty rub. sr. 6.

Dzieje Dobroczywności, na rok cały z pocztą i bez poczty rub. sr. 6.

Wiadomości Brukowe, na rok cały z pocztą rub. sr. 4, bez poczty rub. sr. 2 kop. 50.

Observacje	Czas obserwacji	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Rean	Wiatry	Opadania w powiet.
meteorologiczne.	dnia 14 średnia	27 cal. 0,0 lin.	+ 3,58 stopni	Połud. Zachodni	Pochmurno
	dnia 15 średnia	27 — 3,37 —	+ 3,58 —	Połud. Zachodni	Pochmurno
	dnia 16 godz. 6	27 — 7,6 —	+ 1,5 —	Połud. Zachodni	Pogoda ☉

Wilno dnia 16 Grudnia 1821 roku v. s.

О Б Ъ Я В Л Е Н І Е.

O G Ł O S Z E N I E.

По волѣ Господина Главнокомандующаго 1 ю армією, Интендантскаго оной объявляешъ, что во время производсва въ городѣ Кіевѣ въ 1822 году коншрактовъ, въ Кіевской Казенной Палатѣ будуще происходишь торги, на поставку провіанша для продовольствія полевыхъ и внутреннихъ войскъ, Генваря 3, 4 и 5, и перепоржки 7, 10 и 11 шогоже мѣсяца; а естли случатся въ тѣ дни праздники, то со строкою до слѣдующаго дня.

1) Для продовольствія войскъ въ Кіевской Губерніи расположенныхъ, съ 1 Марша 1822 по 1 е Марша 1823 года.

2) Для магазейновъ Черниговской Губерніи, состоящихъ въ Повѣтахъ: Осперскомъ, Козелецкомъ, Сосницкомъ и Черниговскомъ съ 1 Юла 1822 по 1 е Генваря 1823 года; и

3) Для магазейновъ Могилевской Губерніи, находящихся въ Повѣтахъ: Старобыховскомъ, Рогачевскомъ и Новобѣлицкомъ такъ же съ 1 Юла 1822 по 1 е Генваря 1823 года.

На сіи сроки вызывающае желающіе къ торгамъ съ законными залогами въ пяшую часть прошивъ подряда; а на обеспеченіе задатковъ съ особыми залогами, кромѣ общеспвенныхъ опъ Дворянскаго поставокъ, кои оспашаюся на одномъ довѣрїи. Вѣдомости о потребности провіанша въ каждой Губерніи по выше означенному раздѣленію, будуще доставлены въ Палату въ свое время, и публично въ оной открыты, вмѣстѣ съ подробными кондиціями и прочими правилами, на основанїи коихъ должны происходишь торги.

Генераль Интендантъ 1 Арміи

Графъ Санти.

Z woli JW. Główno - dowodzącego 1 armią, Intendencya teyże armii ogłasza: iż w czasie kontraktow Kiiowskich w 1822 roku, będą odbywać się targi w Kiiowskiej Izbie Skarbowey na dostawę prowiantu dla wszystkich polowych i wewnętrznych, dnia 3, 4 i 5 Stycznia, a przetargi dnia 7, 10 i 11 tegoż miesiąca; a jeżeli zdarzą się w te dni święta, tedy odkłada się do dnia następnego.

1) Dla utrzymania woysk w Gubernii Kiiowskiej rozłożonych, od dnia 1 marca 1822 do dnia 1 marca 1823 roku.

2) Do magazynow gubernii Czernichowskiej, znajdujących się w powiatach: Osterskim, Kozieleckim, Sosnickim i Czernichowskim, od dnia 1 julii 1822 do dnia 1 stycznia 1823 roku, i

3) Do magazynow gubernii Mohilewskiej, znajdujących się w powiatach: Starobychowskim, Rohaczewskim i Nowobielickim, takōż od dnia 1 julii 1822 do 1. stycznia 1823 roku.

Na te terminy wzywają się życzący sobie bydź uczestnikami tych targow, z pewnemi ewikcyami, odpowiadającemi piątey części całego подряда, а dla zabezpieczenia задатку z osobnemi ewikcyami, prócz ogólnych od Szlachty dostarczeń, które pozostają na samey ufnosci. Wiadomość o potrzebney ilości prowiantu do kaźdey gubernii, podług wyrażonego rozkladu, będzie dostawiona do Izby Skarbowey w swoim czasie, i publicznie w niey odkryta, razem z wyszczególnionemi warunkami i dalszemi prawidłami, na mocy których mają odbywać się targi.

Generał Intendent 1 armii

Hr. Santi.

